

Riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat ohjeet

Riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat ohjeet

1. Johdanto

- 1.1. Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) perustamisesta 24 päivänä marraskuuta 2010 antaman asetuksen N:o 1094/2010 (jäljempänä EIOPA-asetus) 16 artiklan mukaan¹ EIOPA antaa nämä ohjeet valvontaviranomaisille siitä, miten Euroopan parlamentin ja neuvoston vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 25 päivänä marraskuuta 2009 antamaa direktiiviä 2009/138/EY (jäljempänä "Solvenssi II") tulee soveltaa².
- 1.2. Nämä ohjeet perustuvat Solvenssi II -direktiivin 41, 44, 45 ja 246 artiklaan ja komission 10 päivänä lokakuuta 2014 direktiivin 2009/138/EU täydentämisestä antaman delegoidun asetuksen (EU) 2015/35 (jäljempänä "komission delegoitu asetukset 2015/35") 262 ja 306 artiklaan³.
- 1.3. Valvontaviranomaisten odotetaan varmistavan, että yritykset ennakoivat riskejä, joille ne altistuvat.
- 1.4. Ohjeet keskittyvät siihen, mitä yrityksen riski- ja vakavaraisuusarviointilla ("ORSA") tulisi saavuttaa, eivätkä niinkään sen suoritustapaan. Koska esimerkiksi kokonaisvakavaraisuustarpeen arviointi edustaa yrityksen omaa näkemystä sen riskiprofiilista sekä pääomasta ja muista näiden riskien hallitsemiseksi tarvittavista keinoista, yrityksen tulisi päättää itse, miten se tekee tämän arvioinnin, ottaen huomioon sen liiketoimintaan liittyvien riskien luonteen, laajuuden ja monimutkaisuuden.
- 1.5. EIOPA arvostaa ja tukee kehitystä ja saavutuksia, joita on saatu aikaan maailmanlaajuisesti ja kansallisella tasolla Euroopan unionin ulkopuolella ennakoivaa riski- ja vakavaraisuusarviota koskevien standardien asettamisessa. EIOPA ei kuitenkaan oleta, että kolmansien maiden valvontaviranomaiset soveltavat näitä ohjeita. Ohjeet ovat kuitenkin vastaavuusarvioinnin kohteena. Ryhmärakenteisiin tai ryhmätasoon viitattaessa ohjeet koskevat pelkästään Euroopan talousalueen (jäljempänä "ETA") ryhmiä. Ohjeet koskevat sellaisten vakuutus- tai jälleenvakuutusyritysten Euroopan unionin sisällä perustettuja sivuliikkeitä, joiden pääkonttorit sijaitsevat yritysten omissa maissa ja jotka harjoittavat liiketoimintaa, johon viitataan Solvenssi II -direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa.
- 1.6. On ehdottoman tärkeää, että yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelin on selvillä kaikista yrityksen merkittävistä riskeistä riippumatta siitä, onko riskit otettu huomioon vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennassa ja voidaanko ne ilmaista määrällisesti. Lisäksi on erittäin tärkeää, että hallinto-, johto- tai valvontaelin osallistuu aktiivisesti riski- ja vakavaraisuusarviointiin ohjaamalla prosessia ja kyseenalaistamalla lopputuloksen.

---

¹ EUL L 331, 15.12.2010, s. 48–83.

² EUL 335, 17.12.2009, s. 1–155.

³ EUL L 12, 17.01.2015, s. 1.

- 1.7. Jos ryhmä haluaa tehdä hakemuksen riski- ja vakavaraisuusarvioinnin toteuttamisesta Solvenssi II -direktiivin 245 artiklan 4 kohdan mukaisesti, sen olisi oltava hyvin johdonmukainen ryhmän eri prosessien välillä.
- 1.8. Näitä ohjeita sovelletaan sekä yksittäisten yritysten että ryhmän tasolla. Lisäksi ohjeissa käsitellään riski- ja vakavaraisuusarvioon liittyviä ryhmän erityispiirteitä etenkin ryhmän erityisriskien tai sellaisten riskien osalta, jotka saattavat olla vähemmän merkityksellisiä yksittäisen yrityksen tasolla kuin ryhmän tasolla.
- 1.9. Yksittäisiä yrityksiä koskevat ohjeet pätevät soveltuvin osin ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvioon. Lisäksi ryhmien tulisi ottaa huomioon ryhmäkohtaiset ohjeet.
- 1.10. Näissä ohjeissa käytetään seuraavia määritelmiä:
- "ryhmätaso" tarkoittaa yhtenäistä taloudellista kokonaisuutta (kokonaisvaltainen tarkastelu), johon sisältyvät kaikki ryhmään kuuluvat yritykset EIOPA:n hallintojärjestelmästä antamien ohjeiden mukaisesti
  - "ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvio" tarkoittaa ryhmätasolla suoritettua riski- ja vakavaraisuusarviota
  - "riski- ja vakavaraisuusarvio yhtenä asiakirjana" tarkoittaa ryhmän tasolla ja joidenkin ryhmän tytäryhtiöiden tasolla tehtävää riski- ja vakavaraisuusarviota samana tarkasteluajankohtana ja samalta ajanjaksolta yhdeksi asiakirjaksi laadittuna, edellyttäen, että ryhmävalvoja on antanut siihen Solvenssi II -direktiivin 246 artiklan 4 kohdan mukaisen hyväksyntänsä.
- 1.11. Jos termiä ei ole määritelty näissä ohjeissa, termin merkitys on sama kuin johdannossa mainittujen säädösten sisältämissä määrittelyissä.
- 1.12. Näitä ohjeita sovelletaan 1. tammikuuta 2016 alkaen.

Ohje 1 – Yleisnäkemys

- 1.13. Yrityksen tulisi luoda riski- ja vakavaraisuusarviointia varten omat prosessinsa, jotka on räätälöity yrityksen organisaatorakenteen ja riskienhallintajärjestelmän mukaan ja jotka sisältävät asianmukaiset ja riittävät menetelmät sekä ottavat huomioon liiketoiminnalle ominaisten riskien luonteen, laajuuden ja monimutkaisuuden.

Ohje 2 – Hallinto-, johto- tai valvontaelimen rooli: ylhäältä alas - lähestymistapa

- 1.14. Hallinto-, johto- tai valvontaelimen tulisi osallistua aktiivisesti riski- ja vakavaraisuusarviointiin muun muassa ohjaamalla arvioinnin suorittamista ja kyseenalaistamalla tulokset.

Ohje 3 – Dokumentointi

1.15. Yrityksen olisi liitettävä vähintään seuraavat dokumentit riski- ja vakavaraisuusarvioon:

- a) riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat periaatteet
- b) kutakin yksittäistä riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva dokumentaatio
- c) kutakin yksittäistä riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva sisäinen raportti
- d) riski- ja vakavaraisuusarviointia koskeva valvontaraportti.

Ohje 4 – Riski- ja vakavaraisuusarvioinnin periaatteet

1.16. Yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen tulisi hyväksyä riski- ja vakavaraisuusarvioinnin periaatteet. Periaatteiden tulisi sisältää vähintään kuvaus

- a) käytössä olevista prosesseista ja menettelyistä, joilla riski- ja vakavaraisuusarvio suoritetaan
- b) riskiprofiilin, hyväksytyjen riskinkantorajojen ja kokonaisvakavaraisuustarpeen välisestä yhteydestä
- c) menetelmät ja metodologia, mukaan lukien tiedot
  - (i) siitä, miten ja kuinka usein stressitestejä, herkkyyshanalyysejä, käänteisiä stressitestejä tai muita asiaan liittyviä analyysejä tehdään
  - (ii) tietojen laatustandardeista
  - (iii) arviointitiheydestä ja sen riittävyyden perustelut, kun otetaan huomioon yrityksen riskiprofiili ja sen kokonaisvakavaraisuustarpeen vaihtelu suhteessa sen pääomapositioon
  - (iv) riski- ja vakavaraisuusarvioinnin suorittamisen ajankohdasta sekä olosuhteista, jotka edellyttävät riski- ja vakavaraisuusarvioinnin tekemistä säännöllisen aikataulun ulkopuolella.

Ohje 5 – Kutakin yksittäistä riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva dokumentaatio

1.17. Yrityksen tulisi todentaa ja dokumentoida jokainen riski- ja vakavaraisuusarviointi ja sen tulokset.

Ohje 6 – Riski- ja vakavaraisuusarviointia koskeva sisäinen raportti

1.18. Yrityksen tulisi tiedottaa kaikille asiaankuuluville henkilökunnan jäsenille ainakin riski- ja vakavaraisuusarvioinnin tulokset ja loppupäätelmät sen jälkeen, kun yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelin on hyväksynyt prosessin ja tulokset.

Ohje 7 – Kokonaisvakavaraisuustarpeen arviointi

1.19. Yrityksen tulisi toimittaa pääomaa koskevien tarpeiden määrällinen arviointi ja muiden merkittävien riskien tarkasteluun tarvittavien keinojen kuvaus riippumatta siitä, voidaanko riskit ilmaista määrällisesti.

1.20. Yrityksen tulisi tarvittaessa kohdistaa havaittuihin merkittäviin riskeihin riittävän laajat stressitestit tai skenaarioanalyysit voidakseen tarjota riittävän perustan kokonaisvakavaraisuustarpeen arvioinnille.

Ohje 8 – Kokonaisvakavaraisuustarpeen arvioinnin ennakointi

1.21. Yrityksen tulisi varmistaa, että sen arvio kokonaisvakavaraisuustarpeesta on ennakoiva ja että siihen sisältyy tarpeen mukaan keskipitkän tai pitkän aikavälin arvio.

Ohje 9 – Kokonaisvakavaraisuustarpeen kirjaus- ja arvostusperusteet

1.22. Jos yritys käyttää kokonaisvakavaraisuustarvettaan koskevassa arvioinnissa Solvenssi II -direktiivin perusteista eroavia kirjaamis- ja arvostusperusteita, sen tulisi selostaa, miten näiden erilaisten kirjaamis- ja arvostusperusteiden käyttö takaa paremmin yrityksen erityisen riskiprofiilin, hyväksytyjen riskirajojen ja liiketoimintastrategian huomioon ottamisen samalla kun noudatetaan liiketoiminnan terveen ja järkevänjohtamisen vaatimusta.

1.23. Yrityksen tulisi arvioida määrällisesti erilaisten kirjaamis- ja arvostusperusteiden vaikutus kokonaisvakavaraisuustarpeen arviointiin tapauksissa, joissa se käyttää kokonaisvakavaraisuustarpeen arviointiin Solvenssi II -direktiivin perusteista eroavia kirjaamis- ja arvostusperusteita.

Ohje 10 – Lakisäätteisten pääomavaatimusten jatkuva noudattaminen

1.24. Yrityksen tulisi analysoida, noudattaako se jatkuvasti Solvenssi II -direktiivin lakisäätteisiä pääomavaatimuksia, ja arvion tulisi sisältää ainakin seuraavat seikat:

- a) riskiprofiiliin mahdollisesti tulevaisuudessa tehtävät merkittävät muutokset
- b) yrityksen omien varojen määrä ja laatukoko sen liiketoiminnan suunnittelukauden ajalta
- c) omien varojen jakautuminen eri luokkiin ja se, kuinka tämä jakautuminen voi muuttua liiketoiminnan suunnittelukauden aikana tapahtuvien lunastusten, takaisinmaksujen ja erääntymisten seurauksena.

Ohje 11 – Vakuutusteknisen vastuuvelan jatkuva noudattaminen

1.25. Yrityksen tulisi vaatia yrityksen aktuaaritoimintoa

- a) antamaan tietoja siitä, täyttääkö yritys jatkuvasti vakuutusteknisen vastuuvelan laskennalle asetetut vaatimukset
- b) havaitsemaan mahdolliset riskit, jotka johtuvat laskentaan liittyvistä epävarmuustekijöistä.

Ohje 12 – Poikkeaminen vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennan taustalla olevista oletuksista

1.26. Yrityksen tulisi arvioida, poikkeako sen riskiprofiili vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennan taustalla olevista oletuksista ja ovatko nämä poikkeamat merkittäviä. Yritys voi ensi vaiheessa tehdä laadullisen analyysin, ja jos analyysi osoittaa, ettei poikkeaminen ole merkittävä, määrällistä arviota ei vaadita.

Ohje 13 – Yhteys strategiseen johtamisprosessiin ja päätöksentekorakenteeseen

1.27. Yrityksen tulisi ottaa huomioon riski- ja vakavaraisuusarvion tulokset sekä arviointiprosessin aikana saatu kokemus ainakin

- a) pääomien hallinnassa
- b) liiketoiminnan suunnittelussa
- c) tuotekehityksessään ja -suunnittelussa.

Ohje 14 – Arviointitiheys

1.28. Yrityksen tulisi suorittaa riski- ja vakavaraisuusarviointi vähintään kerran vuodessa.

Ohje 15 – Ryhmää koskevan riski- ja vakavaraisuusarvion laajuus

1.29. Osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi suunnitella ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvio niin, että se vastaa ryhmän rakenteen luonnetta ja sen riskiprofiilia. Ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvion tulisi sisältää kaikista ryhmään kuuluvista tahoista aiheutuvat merkittävät riskit.

Ohje 16 – Raportointi valvontaviranomaisille

1.30. Osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi lähettää ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvio ryhmän valvojalle. Ryhmän valvojalle lähetettävän asiakirjan, joka sisältää ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvion tulokset, tulisi olla samalla kielellä kuin säännölliset valvontaraportit.

1.31. Jos riski- ja vakavaraisuusarvio on tehty yhtenä asiakirjana, osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi varmistaa kollegion jäsenen tai uuden jäsenen sitä pyytäessä, että jäsenelle toimitetaan kohtuullisessa ajassa asianomaisen jäsenvaltion viralliselle kielelle käännettynä se riski- ja vakavaraisuusarvion osa, joka yritystä koskee.

Ohje 17 – Ryhmän erityispiirteet, jotka koskevat kokonaisvakavaraisuustarvetta

- 1.32. Osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi arvioida riittävästi riskien ja keskinäisten riippuvuuksien vaikutus ryhmän sisällä sekä näiden riskien ja keskinäisten riippuvuuksien vaikutus kokonaisvakavaraisuustarpeeseen. Niiden olisi otettava huomioon ryhmän erityispiirteet sekä se, että jotkin riskit saattavat kohota ryhmätasolla.
- 1.33. Riski- ja vakavaraisuusarvion raportointia koskevan ohjeen 5 mukaan osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi sisällyttää ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvioon ainakin kuvaus siitä, miten seuraavat seikat on otettu huomioon kokonaisvakavaraisuustarvetta arvioitaessa:
- a) mahdollisten pääomalähteiden määrittäminen ryhmän sisällä sekä mahdollisen lisäpääomatarpeen määrittäminen
  - b) pääoman saatavuuden, siirrettävyyden ja korvattavuuden arviointi
  - c) viittaukset mahdolliseen suunniteltuun ryhmän sisäiseen oman pääoman siirtoon, jolla olisi merkittävä vaikutus johonkin ryhmän yritykseen, ja siirron seuraukset
  - d) yksittäisten strategioiden mukauttaminen ryhmätasolla käytössä oleviin strategioihin
  - e) erityiset riskit, joille ryhmä saattaa altistua.

Ohje 18 – Ryhmän erityispiirteet, jotka liittyvät lakisääteisten pääomavaatimusten jatkuvaan noudattamiseen

- 1.34. Riski- ja vakavaraisuusarvion raportointia koskevan ohjeen 5 mukaan osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi sisällyttää ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvioon vähintään kuvaus siitä, miten seuraavat seikat on otettu huomioon lakisääteisten pääomavaatimusten jatkuvaa noudattamista arvioitaessa:
- a) omien varojen määrittäminen ryhmän sisällä sekä sen määrittäminen, onko ylimääräisille omille varoille tarvetta
  - b) omien varojen saatavuuden, siirrettävyyden ja korvattavuuden arviointi
  - c) viittaukset mahdollisesti suunniteltuun ryhmän sisäiseen omien varojen siirtoon, jolla olisi merkittävä vaikutus johonkin ryhmän yritykseen, ja siirron seuraukset
  - d) yksittäisten strategioiden mukauttaminen ryhmätasolla käytössä oleviin strategioihin
  - e) erityiset riskit, joille ryhmä saattaa altistua.

Ohje 19 – Yhtenä asiakirjana laadittavaa riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat erityisvaatimukset

- 1.35. Jos riski- ja vakavaraisuusarviointi halutaan suorittaa Solvenssi II -direktiivin 246 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti, osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön olisi toimitettava ryhmän valvojalle
- a) luettelo niistä yrityksistä, joiden Solvenssi II -direktiivin 45 artiklan vaatimat yksilölliset arviot yhtenä asiakirjana laadittava riski- ja vakavaraisuusarvio kattaa, sekä tehdyn valinnan syyt
  - b) kuvaus siitä, miten hallintovaatimukset täyttyvät näiden yritysten tasolla ja etenkin, miten tytäryritysten hallinto-, johto- tai valvontaelimet ovat mukana arviointiprosessissa ja tuloksen hyväksynnässä
  - c) kuvaus siitä, miten yhtenä asiakirjana laadittava riski- ja vakavaraisuusarvio on järjestetty siten, että ryhmän valvoja voi erotella yksittäiset arviot kollegion muiden valvojien käyttöön
  - d) tarvittaessa erityinen merkintä vaadittavista käänöksistä, josta käy erityisesti ilmi aikataulu ja sisältö.

Ohje 20 – Asiaan liittyvien kolmansien maiden vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten integrointi

- 1.36. Ryhmän kokonaisvakavaraisuustarpeen arvioinnissa osakasyrityksenä olevan vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen, vakuutushallintayhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön tulisi johdonmukaisesti sisällyttää arvioon riskit liiketoiminnasta kolmansissa maissa samalla tavalla kuin Euroopan talousalueen sisällä ja kiinnittää erityistä huomiota pääoman siirrettävyyden ja korvattavuuden arviointiin.

Vaatimuksenmukaisuutta ja raportointia koskevat säännöt

- 1.37. Tässä asiakirjassa on EIOPA-asetuksen 16 artiklan nojalla annettuja ohjeita. EIOPA-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan ohjeita ja suosituksia.
- 1.38. Toimivaltaisten viranomaisten, jotka noudattavat tai aikovat noudattaa näitä ohjeita, olisi sisällytettävä ne sääntely- tai valvontakehykseensä asianmukaisella tavalla.
- 1.39. Toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava EIOPA:lle, noudattavatko tai aikovatko ne noudattaa näitä ohjeita, ja kerrottava perustelut, mikäli ne eivät noudata tai aio noudattaa niitä, kahden kuukauden kuluessa käännettyjen versioiden julkaisupäivämäärästä.

1.40. Mikäli vastausta ei saada määräaikaan mennessä, toimivaltaisten viranomaisten katsotaan jättäneen noudattamatta ilmoittamisvelvollisuuden, mikä raportoidaan.

Tarkastusta koskevat loppusäännökset

1.41. EIOPA voi arvioida nykyiset ohjeet uudelleen.